

Statnett
firmapost@statnett.no

POSTADRESSE
Statkraft Energi AS
Postboks 200 Lilleaker
0216 Oslo
Norway

BESØKSADRESSE
Lilleakerveien 6
0283 Oslo

SENTRALBORD
24 06 70 00

TELEFAKS:
24 06 70 01

INTERNETT
www.statkraft.no

E-POST:
post@statkraft.com

ORG. NR.: NO-987 059 729

DERES REF./DATO:
19/01229

VÅR REF.:

STED/DATO:
Oslo, 01.03.2021

KOMMENTARER TIL OPPDATERTE RETNINGSLINJER FOR UTØVELSE AV SYSTEMANSVARET (20-3)

Vi viser til høringsdokument av desember 2020 med forslag til oppdaterte retningslinjer for utøvelse av systemansvaret (heretter kalt Retningslinjene) for forskriftsparagrafene 7, 8, 8a, 8b, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20 og 22b samt energilovforskriften (enf) § 6-1.

De fleste av disse paragrafene var på høring for et år siden og Statkraft gav den gang i brev datert 1.2.2020 konkrete kommentarer. Statnett har nå foreslått noen oppdateringer basert på tilbakemeldinger fra RMEs, samt noen øvrige endringer som Systemansvarlig foreslår.

Statkraft høringsuttalelse er denne gangen mindre omfattende og vi vil i det følgende kun omtale de paragrafene hvor vi har kommentarer.

§ 12 Anstrengte driftssituasjoner og driftsforstyrrelser

I 1.6.2, Bakgrunn og begrunnelse for oppdatering av retningslinjer for fos § 12, skrives det:

«Til retningslinjene for fos § 12 femte ledd ber RME systemansvarlig om å endre retningslinjer og praksis knyttet til at produksjon som faller ut på grunn av mørklegging kan registrere dette som en regulering med pris og kvantum. Systemansvarlig tar på bakgrunn av RMEs kommentar bort avsnittet. Dette vil medføre at produsenter som tidligere har kunne fått en kompensasjon i disse tilfellene ikke lenger vil ha mulighet til dette.»

Statkraft mener at denne endringen som Statnett nå foreslår, som følge av RMEs tilbakemelding, er uheldig. Etter vår oppfatning har praksisen med spesialregulering i disse tilfellene vært riktig.

§14 Fastsettelse og oppfølging av funksjonalitet i anlegg i kraftsystemet

Kommentarer til 19-01229-67-Vedlegg til retningslinjer fos§14 – NVF 2021 - Høringsutkast

Pkt	Kommentar
1.8.3	Tredje ledd: «Systemansvarlig fastsetter innhold, format og frister for rapportering etter denne paragrafen» I retningslinjene er det beskrevet at med idriftsettelse menes dato for første påsatte spenning. For vindkraftverk oppfattes dette til å være

Pkt	Kommentar
	<p>spenningssetting av stasjonsanlegget. Fra spenningssetting av stasjonsanlegget til siste vindturbin er idriftsatt kan det ta lang tid. Ved fastsettelse av fos§14 vedtak bør det i tidsfristene for nødvendige tiltak reflekteres at det kan ta lang tid fra kraftanlegget idriftsettes til tiltakene i vedtaket kan lukkes. Dette er ikke en direkte kommentar til retningslinjene, men definisjonen i retningslinjene bør gi føringer for fos§14 vedtakene.</p>
1.9.3	<p>Tredje ledd: <i>«Systemansvarlig kan vedta hvordan den reaktive regulering skal benyttes i produksjonsenheter tilknyttet regional- eller transmisjonsnettet»</i></p> <p>Det kan beskrives at det skal tilstrebes at produksjonsenheter normalt skal ligge med null-leveranse av reaktiv effekt for å kunne både øke og redusere spenningen raskt.</p> <p>Fjerde ledd: <i>«Systemansvarlig skal betale konsesjonærene for pålagt produksjon av reaktiv effekt utover de grenser som er satt av systemansvarlig. Betalingen skal fastsettes med utgangspunkt i aktuelle markedspriser og et normalnivå på de ekstra påførte fysiske tap som produsenten blir påført.»</i></p> <p>Grenser som sette av systemansvarlig bør kvantifiseres i retningslinjene. Hva som anses, som leveranser utover «null-leveranse» bør spesifiseres.</p> <p>I retningslinjene vises det til Vedtak om leveranse og betaling av systemtjenester. Dette dokumentet synes kun å gjelde vannkraftaggregater og grenser som beskrives her synes ikke å være relevant for vindkraftverk.</p> <p>Det skal nevnes at dagens vindturbiner normalt er fullkonverterte. Kontinuerlig utveksling av mye reaktiv effekt, spesielt ved høy aktiv produksjon, forventes å redusere levetiden på konverterne. Dette bør hensyntas ved fastsettelse av vedtak om leveranse og betaling av systemtjenester.</p>
12.7.8.1	<p>Vi har jobbet litt med kravene til frekvensvern på nye anlegg som skal idriftsettes. Vi mener at det må gjøres en redaksjonell endring i kravteksten, og da spesifikt i teksten på tabell 12-22. Teksten i første rad, andre kolonne endres til: Minimumsgrense og forsinkelse. Dette slik at det blir likt tabell 12-21. Begrunnelse: Slik kravene står nå så har vi to valg: Enten ikke ha overfrekvensvern, eller stille det på 51,5Hz. Vi antar at intensjonen er å unngå for snevert innstilt vern, slik at hvis det benyttes overfrekvensvern så skal det ikke stilles inn lavere enn 51,5Hz.</p>
12.7.9.1	<p>Her er det kommet inn ny tekst: <i>Generatortransformatorer skal følge krav til transformatorer for nettanlegg, kapittel 5.3, men det vil ikke bli stilt krav om overlastegenskaper for en generatortransformator. Krav til trinnkobler, kan behøvs vurderes. Lokale forhold for spenning og generelle forhold iht. kapittel 2.1 vil bli lagt til grunn.</i></p>

Pkt	Kommentar
	<p>Det fremgår ikke tydelig hvem som skal initiere behovsprøvingen, og hva som er utgangspunktet. Utgangspunktet bør være at det IKKE skal være trinnkobler, men at system ansvarlig kan behovsprøve dette. Altså likt teksten i 5.1.4.1. Problemet er at hvis det benyttes trinnkobler med automatisk spenningsregulator så må denne i de aller fleste tilfeller stå i hånd da den vil jobbe mot generatorens spenningsregulator.</p> <p>Forslag til ny tekst:</p> <p>Generatortransformatorer skal følge krav til transformatorer for nettanlegg, kapittel 5.3, men det vil ikke bli stilt krav om overlastegenskaper eller trinnkobler for en generatortransformator. Systemansvarlig kan behovs vurdere og beslutte at trinnkobler skal benyttes. Systemansvarlig kan også behovs vurdere og beslutte om det skal benyttes on-load eller off-load trinnkobler. Lokale forhold for spenning og generelle forhold iht. kapittel 2.1 vil bli lagt til grunn.</p>
Tabell 12-14	<p>Vennligst se igjennom tabellen. Det ser for oss ut som det er en feil i tabellen. Ved $\cos \phi = 0,86$ er:</p> $Q = 0.51 * S$ $Q = 0.59 * P$
Overføring- luftlinje- strømgrenser	<p>Strømgrensene for temperaturer under dimensjonerende linjetemperatur, samt verdier for kortvarig overlastbarhet er uinteressante og irrelevante for luftlinjer som er en del av en produksjonsradial. Luftlinjene i disse tilfellene beregnes og dimensjoneres slik at de kan overføre kraftverkets effekt uansett omgivelsestemperatur.</p>
Overføring- kabel- strømgrenser	<p>Ref. kommentaren over. Det samme gjelder produksjonskabler og kabler som en del av produksjonsradial.</p> <p>Jeg ser for meg at for kabler i produksjonsanlegg svarer man alltid «Nei» på «Temperaturavhengig segment».</p> <p>Kortvarig overlastbarhet er ikke relevant for disse kablene.</p>

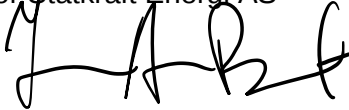
§ 17 Om samordning av driftsstanser

Statkraft er bekymret for at det kan oppstå uklarheter, dårlig informasjonsflyt og manglende koordinering for regionalnettsanlegg under 110 kV. Dette fordi anleggskonsesjonæren må vurdere om en driftsstans berører andre konsesjonærer, og hvis konsesjonæren mener at den ikke gjør det, skal ikke driftsstansen sendes Systemansvarlig og man trenger heller ikke å registreres den i Fosweb. Siden en driftsstans kan endres, inkludert også vurderingen av konsekvenser av den, mener vi at det er hensiktsmessig at alle driftsstanser for anlegg som har anleggskonsesjon bør registreres i samme system (Fosweb) for å sikre bedre oversikt og lettere tilgang til informasjon til mulig berørte. Konsesjonæren bør i dette systemet kunne merke de driftsstansene man mener ikke berører andre.

Avslutning:

Vi vil avslutningsvis gi Statnett ros for at man har involvert aktørene i forbindelse med utarbeidelse av retningslinjene. Som det fremgår ønsker vi endringer i deler av Retningslinjene, og vi håper på forbedringer. Statkraft står til disposisjon om det ønskes ytterligere utdyping av våre kommentarer.

Med vennlig hilsen
for Statkraft Energi AS

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'IARBF', positioned below the typed name.

Ivar Arne Børset
Senior Vice-President - Development
Production and Industrial Ownership